

32003L0110

L 321/26

EUROOPA LIIDU TEATAJA

6.12.2003

**NÕUKOGU DIREKTIIV 2003/110/EÜ,
25. november 2003,
abi kohta läbisõidu puhul seoses väljasaatmisega õhuteed pidi**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 63 lõike 3 punkti b,

võttes arvesse Saksamaa Liitvabariigi algatust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Väljasaatmise eesmärgil antava vastastikuse abi puhul võetakse arvesse ühist eesmärki peatada nende kolmandate riikide kodanike ebaseaduslik elamine riigis, kelle kohta kehtib väljasaatmiskorraldus. Lisaks sellele aitavad kõikide liikmesriikide jaoks siduvad eeskirjad kaasa õiguskindlusele ja menetluste ühtlustamisele.
- (2) Õhuteed pidi väljasaatmine on omandamas üha suuremat tähtsust kolmandate riikide kodanike riigis viibimise peatamisel. Vaatamata liikmesriikide jõupingutustele kasutada eelisjärjekorras otselende, võib majanduslikel kaalutlustel või otselendude mittepiisavuse tõttu tekkida vajadus kasutada ümberistumisega lende läbi teiste liikmesriikide transiidilennujaamade.
- (3) Nõukogu 22. detsembri 1995. aasta soovitusel kooskõlastatud meetmete ja koostöö kohta väljasaatmismeetmete elluviimisel⁽¹⁾ ning Schengeni täitevkomitee 21. aprilli 1998. aasta otsuses lepinguosaliste vahelise koostöö kohta kolmandate riikide kodanike tagasisaatmise osas õhuteed pidi (SCH/Com-ex (98) 10)⁽²⁾ käsitletakse juba vajadust liikmesriikide vahelise koostöö järele kolmandate riikide kodanike väljasaatmise vallas õhuteed pidi.
- (4) Käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada liikmesriikide suveräänseid õigusi, eriti seoses otsese jõu kasutamisega väljasaatmisele vastupanu avaldavate kolmandate riikide kodanike puhul.
- (5) Käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada 14. septembri 1963. aasta konventsiooni kuritegude ja mõningate teiste tegude kohta õhusõidu pardal (Tokyo konventsioon), eriti seoses vastutava lenduri volitustega õhusõiduki pardal ja vastutuse küsimustes.
- (6) Lennukompaniide instrueerimise osas saatjata ja saatjaga väljasaatmise korraldamiseks viidatakse 7. detsembri 1944. aasta Rahvusvahelise Tsiivilnenduseorganisatsiooni (ICAO) konventsiooni lisale 9.
- (7) Liikmesriigid peavad käesoleva direktiivi rakendamisel pidama nõuetekohaselt kinni inimõigustest ja põhivabadustest, eriti pagulasseisundit käsitlevast 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsioonist, mida on muudetud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorki protokolliga ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitse Euroopa konventsiooniga. Vastavalt kehtivatele rahvusvahelistele kohustustele ei tohiks õhuteed pidi toimivaks läbisõiduks luba taotleda ega seda anda, kui kolmanda riigi kodanikku ähvardab kolmandas siht- või transiidiriigis ebainimlik või alandav kohtlemine, piinamine või surmanuhtlus või kui tema elu ja vabadus oleks ohus rassi, usu, rahvuse või teatavasse sotsiaalsesse gruppi kuulumise või poliitiliste vaadete tõttu.
- (8) Käesoleva direktiivi rakendamiseks vajalikud meetmed tuleks vastu võtta vastavalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusele 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendamisvolituste kasutamise menetlused.⁽³⁾
- (9) Taani on Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolliga artiklite 1 ja 2 kohaselt teatanud, et ei osale käesoleva direktiivi vastuvõtmisel, ning seetõttu seda tema suhtes ei kohaldata. Kuna käesolev direktiiv põhineb Schengeni *acquis'* Euroopa Ühenduse asutamislepingu kolmanda osa IV jaotise alusel sel määral, kuivõrd seda kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei vasta või enam ei vasta tingimustele, mis kehtivad Schengeni *acquis'* alusel lühiajalise viibimise kohta liikmesriigi territooriumil, peab Taani vastavalt eespool nimetatud protokolliga artiklile 5 otsustama kuue kuu jooksul pärast seda, kui nõukogu on käesoleva direktiivi vastu võtnud, kas ta rakendab seda oma siseriiklikus õiguses või mitte.
- (10) Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi puhul kujutab käesolev direktiiv endast sel määral, kuivõrd seda kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei vasta või enam ei vasta tingimustele, mis kehtivad Schengeni *acquis'* alusel lühiajalise viibimise kohta liikmesriigi territooriumil, nende Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ja Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel 18. mail 1999 sõlmitud lepingu tähenduses, mis käsitleb nimetatud kahe riigi ühinemist Schengeni *acquis'* sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega,⁽⁴⁾ mis on seotud nõukogu 17. mai 1999. aasta otsuse 1999/437/EÜ (mis käsitleb teatavaid kõnealuse lepingu rakendamiseeskirju)⁽⁵⁾ artikli 1 punktis C osutatud valdkonnaga.

⁽¹⁾ EÜT C 5, 10.1.1996, lk 3.

⁽²⁾ EÜT L 239, 22.9.2000, lk 193.

⁽³⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

⁽⁴⁾ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

⁽⁵⁾ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31.

- (11) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokollide artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning seetõttu ei ole see direktiiv vastavalt kõnealuse protokollide artiklile 4 Ühendkuningriigile ja Iirimaaale siduv ja seda ei kohaldata nende suhtes.
- (12) Käesolev direktiiv kujutab endast õigusakti, mis põhineb Schengeni *acquis*1 või on sellega seotud mõnel muul viisil vastavalt 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõikele 1,

- a) kolmanda riigi kodanik on vastavalt taotluse saanud liikmesriigi õigusaktidele süüdistavana vastutusele võetud või on tagaotsitav seoses kohtuotsuse täitmisega;
- b) läbisõit muudest riikidest või vastuvõtmine sihtriigis pole võimalik;
- c) väljasaatmismeetme tõttu tuleb vahetada lennujaama taotluse saanud liikmesriigi territooriumil;
- d) abitaotlust on hetkel praktilistel põhjustel võimatu täita, või
- e) kolmanda riigi kodanik ohustaks taotluse saanud liikmesriigi avalikku korda, avalikku julgeolekut, rahva tervist või rahvusvahelisi suhteid.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Käesoleva direktiivi eesmärk on määrata kindlaks liikmesriikide transiidilennujaamade pädevate asutuste vahelised abistamise meetmed saatjata ja saatjaga väljasaatmise osas õhuteed pidi.

Artikkel 2

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *kolmanda riigi kodanik* – isik, kes ei ole Euroopa Liidu liikmesriigi, Islandi Vabariigi ega Norra Kuningriigi kodanik;
- b) *taotluse esitanud liikmesriik* – liikmesriik, kes täidab kolmanda riigi kodaniku suhtes väljasaatmiskorraldust ja taotleb läbisõiduluba mõne teise liikmesriigi transiidilennujaama kaudu;
- c) *taotluse saanud liikmesriik* või *transiidiliikmesriik* – liikmesriik, läbi kelle transiidilennujaama läbisõit toimub;
- d) *saatja* – mis tahes isik taotluse esitanud liikmesriigist, kes vastutab kolmanda riigi kodaniku saatmise eest, sealhulgas arstiabi eest vastutavad isikud ja tõlgid;
- e) *läbisõit õhuteed pidi* – taotluse saanud liikmesriigi lennujaama ala läbimine kolmanda riigi kodaniku ja vajaduse korral saatja poolt seoses väljasaatmisega õhuteed pidi.

Artikkel 3

1. Kolmanda riigi kodanikku õhuteed pidi tagasi saata sooviv liikmesriik uurib, kas sihtriiki tagasisaatmisel on võimalik kasutada otselendu.

2. Kui kolmanda riigi kodanikku tagasi saata sooviv liikmesriik ei saa mõistlike praktiliste põhjuste tõttu kasutada sihtriiki tagasisaatmisel otselendu, võib ta esitada taotluse läbisõiduks õhuteed pidi mõne teise liikmesriigi kaudu. Läbisõiduks õhuteed pidi ei esitata põhimõtteliselt taotlust, kui väljasaatmismeetme tõttu tuleks vahetada lennujaama taotluse saanud liikmesriigi territooriumil.

3. Ilma et see piiraks artikli 8 kohustuste kohaldamist, võib taotluse saanud liikmesriik läbisõidu õhuteed pidi keelata, kui:

4. Lõike 3 punkti d korral teatab taotluse saanud liikmesriik taotluse esitanud liikmesriigile võimalikult ruttu algselt taotletud kuupäevale võimalikult lähedal oleva kuupäeva, mil läbisõiduks õhuteed pidi võidakse abi anda juhul, kui muud tingimused on täidetud.

5. Taotluse saanud liikmesriik võib tühistada loa, mis on juba väljastatud läbisõiduks õhuteed pidi, kui hiljem ilmnevad lõikes 3 osutatud asjaolud, mis õigustavad läbisõidu keelamist.

6. Taotluse saanud liikmesriik teatab taotluse esitanud liikmesriigile viivitamata läbisõidu keelust õhuteed pidi või vastava loa tühistamisest lõike 3 või 5 alusel või mis tahes muust põhjustest, mille tõttu läbisõit on ei saa toimuda, ning selgitab toodud põhjusi.

Artikkel 4

1. Taotluse esitanud liikmesriik esitab kirjaliku taotluse saatjaga või saatjata läbisõiduks õhuteed pidi ja muudeks abimeetmeteks vastavalt artikli 5 lõikele 1. Taotluse saanud liikmesriik peab saama taotluse kätte võimalikult varakult ning igal juhul vähemalt kaks päeva enne läbisõitu. Eriti kiireloomulistel ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib kõnealusest tähtjast loobuda.

2. Taotluse saanud liikmesriik teatab taotluse esitanud liikmesriigile oma otsusest viivitamata kahe päeva jooksul. Kõnealust tähtaega võib nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel maksimaalselt pikendada 48 tunni võrra. Läbisõitu õhuteed pidi ei alustata enne taotluse saanud liikmesriigilt nõusoleku saamist.

Kui taotluse saanud liikmesriik ei ole esimeses lõigus osutatud tähtaja jooksul vastanud, võib taotluse esitanud liikmesriik alustada läbisõitu, saates selle kohta teate.

Liikmesriigid võivad kahe- või mitmepoolsete lepingute või kokkulepete teel sätestada, et läbisõitu võib alustada pärast taotluse esitanud liikmesriigi teadet.

Liikmesriigid teavitavad komisjoni kolmandas lõigus osutatud lepingutest või kokkulepetest. Komisjon esitab nõukogule selliste lepingute ja kokkulepete kohta korrapäraselt aruande.

3. Lõikes 1 osutatud taotluse käsitlemiseks edastatakse taotluse saanud liikmesriigile teave, mis on lisale vastaval vormil, mida kasutatakse läbisõidu taotlemiseks ja lubamiseks õhuteed pidi.

Lisas esitatud läbisõidutaotluse ja selle edastamisviiside ajakohastamiseks ja kohandamiseks vajalikud meetmed võetakse artikli 9 lõikes 2 sätestatud korras.

4. Taotluse esitanud liikmesriik teatab iga läbisõidutaotluse puhul taotluse saanud liikmesriigile lisas sätestatud üksikasjad.

5. Iga liikmesriik määrab keskasutuse, kuhu lõikes 1 osutatud taotlused tuleb saata.

Keskasutused määravad iga asjaomase transiidilennujaama puhul kontaktisikud, kellega saab võtta ühendust kogu läbisõidu kestel.

Artikkel 5

1. Taotluse esitanud liikmesriik võtab vajalikud meetmed, et tagada läbisõidu toimumine võimalikult lühikese aja jooksul.

Läbisõit kestab maksimaalselt 24 tundi.

2. Taotluse saanud liikmesriik võimaldab olemasolevate vahendite piires ja asjakohaseid rahvusvahelisi norme järgides kõik abimeetmed, mis on vajalikud alates maandumisest ja õhusõiduki uste avamisest kuni selle hetkeni, kui on tagatud kolmanda riigi kodaniku lahkumine, kui vastastikusest konsulteerimisest taotluse esitanud liikmesriigiga ei tulene teisiti. Vastastikust konsulteerimist ei nõuta siiski punktis b osutatud juhtudel.

Silmas peetakse eelkõige järgmisi abimeetmeid:

- a) kolmanda riigi kodaniku vastuvõtmine õhusõiduki juures ja tema saatmine transiidilennujaama piiridesse, eelkõige ümberistumisega lennule;
- b) erakorralise meditsiiniabi osutamine kolmanda riigi kodanikule ja vajaduse korral tema saatjale;
- c) kolmanda riigi kodaniku ja vajaduse korral tema saatja ülalpidamine;
- d) reisidokumentide vastuvõtmine, hoidmine ja edasiandmine, eelkõige saatjata väljasaatmise korral;
- e) saatjata läbisõidu korral taotluse esitanud liikmesriigi teavitamine kohast ja ajast, mil kolmanda riigi kodanik lahkuks asjaomase liikmesriigi territooriumilt;
- f) taotluse esitanud liikmesriigi teavitamine juhul, kui kolmanda riigi kodaniku läbisõidu käigus leidis aset mõni tõsine vahejuhtum.

3. Taotluse saanud liikmesriik võib vastavalt oma siseriiklikele õigusaktidele:

- a) paigutada ja majutada kolmanda riigi kodaniku turvarajatisse;
- b) kasutada seaduslikke vahendeid, et ennetada või peatada kolmanda riigi kodaniku katse avaldada läbisõidu ajal vastupanu.

4. Ilma et see piiraks artikli 6 lõike 1 kohaldamist, võib taotluse saanud liikmesriik juhul, kui lõigete 1 ja 2 kohaselt võimaldatud abile vaatamata ei suudeta läbisõidu lõpuleviimist tagada, võtta taotluse esitanud liikmesriigi palvel ja viimasega konsulteerides kõik vajalikud abimeetmed läbisõidu jätkamiseks.

Sellistel juhtudel võib lõikes 1 osutatud tähtaega pikendada maksimaalselt 48 tunni võrra.

5. Taotluse saanud liikmesriigi pädevad asutused, kes vastutavad meetmete eest, otsustavad lõigete 2, 3 ja 4 alusel võimaldatud abi laadi ja määra üle.

6. Taotluse esitanud liikmesriik kannab vastavalt lõike 2 punktidele b ja c osutatud teenuste kulud.

Taotluse esitanud liikmesriik kannab ka ülejäänud kulud sel määral, kui need on tegelikud ja mõõdetavad.

Liikmesriigid võimaldavad teises lõigus osutatud kulude mõõtmise kriteeriumide kohta asjakohast teavet.

Artikkel 6

1. Taotluse esitanud liikmesriik kohustub kolmanda riigi kodaniku viivitamata tagasi võtma, kui:

- a) vastavalt artikli 3 lõikele 3 või 5 keelduti andmast või tühistati luba läbisõiduks õhuteed pidi;
- b) kolmanda riigi kodanik sisenes läbisõidu ajal ilma loata taotluse saanud liikmesriiki;
- c) kolmanda riigi kodaniku väljasaatmine teise transiidiriiki või sihtriiki või ümberistumisega lennule minek ebaõnnestus; või
- d) läbisõit õhuteed pidi ei ole mõnel muul põhjusel võimalik.

2. Taotluse saanud liikmesriik aitab lõikes 1 osutatud juhtudel taotluse esitanud liikmesriigil kolmanda riigi kodaniku tagasi võtta. Taotluse esitanud liikmesriik kannab kolmanda riigi kodaniku tagasisaatmisega seoses tekkinud kulud.

Artikkel 7

1. Läbisõidu teostamise ajal piirduvad saatjate volitused enesekaitsega. Lisaks võivad saatjad transiidiliikmeriigi õiguskaitseametnike puudumisel või nende toetamiseks kasutada vahetu ja tõsise ohu puhul mõistlikke ja sellele vastavaid meetmeid, et takistada kolmanda riigi kodanikku põgenemast, põhjustamast vigastusi iseendale või kolmandatele isikutele või kahju varale.

Saatjad peavad alati järgima taotluse saanud liikmesriigi õigusakte.

2. Saatjad ei kannu õhuteed pidi läbisõidu ajal relvi ja on tsiviilrõivastuses. Nad esitavad taotluse saanud liikmesriigi nõudel asjakohased identifitseerimisvahendid, sealhulgas transiidiliikmesriigi väljastatud läbisõiduloa või vajaduse korral artikli 4 lõikes 2 osutatud teate.

Artikkel 8

Käesoleva direktiiviga ei piirata kohustusi, mis tulenevad pagulaste seisundit käsitlevast 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsioonist, mida on muudetud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorki protokolliga, rahvusvahelistest konventsioonidest inimõiguste ja põhivabaduste kohta ning rahvusvahelistest konventsioonidest isikute väljasaatmise kohta.

Artikkel 9

1. Komisjoni abistab komitee.
2. Kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7.

Otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõikes 6 sätestatud tähtjaks kehtestatakse üks kuu.

3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

Artikkel 10

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigusnormid enne 6. detsembrit 2005. Nad teatavad sellest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendes normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näeb ette liikmesriik.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste sise-riiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 11

Schengeni täitevkomitee 21. aprilli 1998. aasta otsus lepinguosaliste vahelise koostöö kohta välisriikide kodanike tagasisaatmise osas õhuteed pidi (SCH/Com-ex (98) 10) tunnistatakse kehtetuks.

Artikkel 12

Käesolev direktiiv jõustub Euroopa Liidu Teatajas avaldamise päeval.

Artikkel 13

Käesolev direktiiv on vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingule adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 25. november 2003

Nõukogu nimel

eesistuja

G. TREMONTI

LISA

1. Läbisõidutaotlus seoses väljasaatmisega õhuteed pidi
(koosõlas nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiivi 2003/110/EÜ (abi kohta läbisõidu puhul seoses väljasaatmisega õhuteed pidi) artikliga 4 (ELT L 321, 6.12.2003, lk 26)).

(Taotluse esitaja) Ametiasutus: _____ Address: _____ _____	Koht/Kuupäev: _____ Telefon/Faks/elektronpost: _____ Ametniku nimi: _____ Allkiri: _____
---	---

(Taotluse esitaja) Ametiasutus: _____ Address: _____ _____

Üldine teave kolmanda riigi kodaniku kohta, kellele taotletakse läbisõiduluba

Taotluse nr	Perekonnanimi	Eesnimi	Mees/Naine	Sünniaeg	Sünnikoht	Kodakondsus	Reisidokument nr/tüüp/kehtivusaeg	Kolmanda riigi väljastatud viisa nr (kui seda nõutakse)
1								
2								

Lennu üksikasjad

Lend nr	Lähtekoht	Väljasõidu kuupäev	Aeg	Sihtkoht	Saandumise kuupäev	Aeg

Täpsustused

Kas kolmanda riigi kodanikuga on kaasas saatja?	☐ jah ☐ ei	Nimed ja ülesanded: _____ _____
Kas politseivalve kohalolek lennujaamas on soovitatav?	☐ jah ☐ ei	
Kas vajatakse meditsiinilist abi?	☐ jah ☐ ei	Kui jah, täpsustada: _____ _____
Kas väljasaadetav põeb tuvastatavaid nakkushaigusi? (*)	☐ jah ☐ ei	Kui jah, täpsustada: _____ _____
Kas eelnevad väljasaatmiskatsed on ebaõnnestunud?	☐ jah ☐ ei	Kui jah, nimetada põhjus: _____ _____

Lisamärkused

_____ _____

NB: Taotluse esitamise ajal ei olnud teada ühtegi direktiivi 2003/110/EÜ artikli 3 lõigetele 3 ja 5 vastavat keeldumise põhjust.
--

Taotluse saaja otsus

Läbisõiduks antakse luba.	☐
Läbisõiduks ei anta luba.	☐
Põhjus:	_____ _____

(Nimi/Allkiri/Kuupäev)	

(*) Käesolevat teavet antakse kooskõlas kehtiva siseriikliku ja rahvusvahelise õigusega.